

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Микола ДИВАК

2025

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»

ступінь вищої освіти – доктор філософії
галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та
міжнародні відносини
спеціальність – С2 Політологія
освітньо-наукова програма – «Політологія»

кафедра політології та філософії імені Сергія Коновала

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	Самост. робота (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	1	1	18	18	54	90	1

Тернопіль – ЗУНУ 2025

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми «Політологія» підготовки доктор філософії галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальності С2 Політологія, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 8 від 26 червня 2025 року).

Робочу програму склала завідувачка кафедри політології та філософії імені Сергія Коновала, докторка філософських наук, професорка **Тетяна Чолач**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології та філософії імені Сергія Коновала, протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри політології та
філософії імені Сергія Коновала,

д. філос. н., професорка

Тетяна ЧОЛАЧ

Гарант ОНП «Політологія»

д.політ.н., професор

Олег РУДАКЕВИЧ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»

1. Опис програми

<i>Дисципліна «Філософія науки»</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, СВО</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	Статус дисципліни – нормативна Мова навчання – українська
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність – С2 Політологія	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 1</i>
	Освітня програма –освітньо- наукова програма – «Політологія»	Лекції: <i>Денна – 18</i> Практичні заняття: <i>Денна –18</i>
Тижневих годин – 6, з них аудиторних – 2	Ступінь вищої освіти – доктор філософії	Самостійна робота: <i>Денна –54</i>
Вид підсумкового контролю – екзамен		

1. Опис дисципліни

Підготовка доктора філософії з політології має бути спрямована на формування методологічної культури та науково-теоретичної креативності як

важливих інтелектуальних характеристик науково-професійної діяльності, що забезпечують здатність до самостійного здійснення наукових досліджень і розв'язання складних теоретичних та практичних завдань у сфері політичної науки. Орієнтація на досягнення високих результатів у науковій діяльності та професійній взаємодії з іншими, з опорою на сучасні філософсько-наукові підходи й актуальні дослідження у галузі політології, створює умови для розвитку наукової рефлексивності та критичного мислення й стимулює здобувачів ступеня доктора філософії з політології до оволодіння знаннями й уміннями, необхідними для творчої реалізації науково-професійних завдань.

1.1. Мета вивчення дисципліни - формування у здобувачів ступеня доктора філософії здатності до концептуального, методологічно обґрунтованого та рефлексивного аналізу природи наукового знання й особливостей його функціонування у сфері політичних досліджень, а також розвиток спроможності застосовувати філософсько-наукові підходи для обґрунтування власної дослідницької позиції, інтегрувати сучасні методологічні стратегії у процес здійснення самостійних наукових досліджень та впроваджувати їх результати у професійну й експертно-аналітичну практику.

1.2. Завдання вивчення дисципліни:

– сформувати у здобувачів здатність до методологічно обґрунтованого аналізу природи наукового знання та особливостей його функціонування у сфері політичної науки;

– забезпечити опанування понятійно-категорійного апарату філософії науки та критичне осмислення основних концепцій і підходів до інтерпретації розвитку наукових теорій і парадигм;

– розвинути навички порівняльного аналізу класичних і сучасних моделей наукового пізнання з урахуванням їх пояснювальних можливостей і методологічних обмежень;

– сприяти засвоєнню принципів аргументації, верифікації, фальсифікації та інтерпретації у науковому дослідженні й оцінюванню можливостей їх застосування у політологічних студіях;

– сформувати здатність до аналізу методологічних стратегій сучасної політичної науки та обґрунтування власної дослідницької позиції;

– забезпечити розвиток умінь виявлення й критичного осмислення методологічних проблем, обмежень і ризиків у процесі здійснення науково-дослідницької діяльності;

– сприяти формуванню рефлексивного й автономного наукового мислення, необхідного для здійснення самостійних досліджень на рівні доктора філософії;

– створити умови для інтеграції філософсько-методологічних засад у власне кваліфікаційне дослідження здобувачів.

1.3. Передумови та післяумови вивчення дисципліни.

Пререквізити вивчення дисципліни передбачають наявність систематичних та ґрунтовних знань відповідно до програми Єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень.

Постреквізити вивчення дисципліни розглядаються як підґрунтя для науково-дослідницької діяльності за темою кваліфікаційної роботи, підготовки дисертації.

1.4. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми політичних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

1.5. Результати навчання

РН03. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми політичних наук з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів.

РН06. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.

2. Зміст програми дисципліни «Філософія науки»

Тема 1. Багатовимірність поняття науки

Неоднозначність поняття феномену науки. Наука як предмет філософського осмислення. Багатоаспектність поняття науки. Механізми та форми взаємодії філософії та науки. Наука Античності та Нового часу. Особливості філософських вимірів науки в ХХ- ХХІ століття.

Тема 2. Філософія як рефлексія науки

Неоднозначність означення поняття «рефлексія». Взаємовідношення філософії та науки: основні концепції. Суть та основний зміст філософії науки. Основні філософські парадигми в дослідженні науки. Наука як специфічний тип філософського знання. Організаційні, економічні, соціально-політичні та технологічні аспекти науки. Класифікація наук: історія і сучасність.

Тема 3. Структура та динаміка наукового знання. Моделі росту

Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання. Загальнонаукові та загальнологічні форми наукового знання. Емпіричні форми наукового знання. Теоретичні форми наукового знання. Теорія як ідеал наукового пізнання. Особливості співвідношення природничо-наукового і гуманітарного знання. Динаміка наукового знання. Моделі росту.

Тема 4. Наукове пізнання як предмет філософського осмислення

Рівні наукового пізнання. Особливості наукових методів, методологічних принципів, регуляторів наукової діяльності. Емпіричні та теоретичні методи пізнання. Загальнологічні методи наукового пізнання. Методологія науки та наукова раціональність. Верифікація як методологічний проект ХХ-ХХІ ст., її сутність та результати запровадження.

Тема 5. Філософія мови і теорія пізнання

Мова як об'єкт філософських досліджень. Сутність, типологія філософії мови. Основні поняття та категорії філософії мови. Лінгвофілософські ідеї в класичний період розвитку філософської думки. Лінгвофілософські теорії філософії Постмодерну. Розвиток лінгвофілософських ідей в українській філософії.

Тема 6. Наука, техніка, технологія

Взаємозв'язок техніки і науки. Техніка і технологія. Технічна раціональність як ефективність. Техніка у філософсько-антропологічному контексті. Сучасні зміни у розвитку та розумінні науки: поняття «технонауки» та співвідношення фундаментальних і прикладних наук. Особливості технічного і технологічного знання. Теорія як форма технічного знання.

Тема 7. Філософські проблеми сучасної технонауки та конвергентних технологій

Особливості феномену технонауки. Нанонаука і нанотехнології. «Технократична концепція» та її критика. Конвергентні технології: суть, структура, трансформації. Єдність індивідуального, колективного (мікросоціального), соціального (мікросоціального) суб'єктів через призму інформаційного суспільства. Автоматизація інтелектуальної діяльності людини: філософський аспект. Впливи сучасної науки на модифікації суспільного виробництва та соціальної структури суспільства: поняття

«посткапіталістичного» та «постекономічного» суспільства. Суспільство знань та рефлексивне суспільство як перспективи сучасного науково-технічного та соціально-економічного розвитку.

Тема 8. Наукові революції, наукові традиції та їх особливості в техногенній цивілізації

Функції науки та техніки в суспільстві. Наука та цінності техногенної цивілізації. Традиційна та техногенна цивілізація. Аксиологія техногенної цивілізації. Постнекласична наука як основа цивілізаційного розвитку. Теорія наукових революцій Т. Куна та її значення для інтерпретації природи парадигм і непарадигмального розвитку науки.

Тема 9. Особливості сучасних синергетичних систем та нові стратегії наукового пошуку

Новизна синергетичного підходу. Синергетичні системи як важливі компоненти сучасної наукової картини світу. Зв'язок синергетики з діалектикою та пізнанням. Синергетика як теорія самоорганізації. Ідеї, методи, перспективи. Типологія сучасних синергетичних систем, їх особливості.

Тема 10. Науково-інтегративні процеси сучасності

Особливості інтеграції сучасної науки. Вплив філософського знання на зростання ролі інтегративності. Зростання ролі науки у процесах соціальної інтеграції. Інтеграція науково-освітнього потенціалу суспільства та наукове знання. Взаємодія філософського та нефілософського (спеціального) знання у сучасній науці.

Тема 11. Глобальні проблеми людства та сучасна наука

Особливості та зміст глобальних проблем людства. Антропологічна складова глобальних проблем. Концепція сталого розвитку суспільства та її особливості. Роль науки у розв'язанні глобальних проблем людства. Ноосферна стратегія сталого розвитку.

Тема 12. Формування філософії економіки як закономірний результат історії людства

Філософія економіки: предмет дослідження, завдання та проблематика. Філософія господарювання та філософія бізнесу, як сфери теоретичного аналізу відповідних вимірів економічної діяльності. Основні засади методології філософії економіки. Філософське розуміння економіки. Антропологічна сутність економіки. Самореалізація людини в економічному просторі.

Тема 13. Екологічні проблеми сучасності в контексті соціокультурного розвитку

Особливості сучасних екологічних проблем та об'єктивний зміст екологічного імперативу. Потреба екологізації світогляду людини та її

соціальна роль. Зародження та особливості екологічної етики. Формування соціоекології та етики довкілля. Наука і концепція екологічної конституції землі. Необхідність вирішення проблеми переходу від ринкової економіки до екологічної її моделі.

Тема 14. Особливості інформаційної культури науковця та спеціаліста

Особливості інформації суспільства і її вплив на соціокультурний прогрес. Інформаційний простір та інформаційна культура. Роль інформатизації в досягненні сталого розвитку суспільства. Інформаційна культура вченого та спеціаліста. Роль інформатики в науці та для людини.

Тема 15. Етика науки та їх соціальна роль

Роль моралі та етика в науці. Пошук істини та природа наукових помилок у діяльності вченого. Поширення плагіату та шахрайства в науковій діяльності. Соціальна відповідальність вченого. Роль наукової школи. Морально-етичні проблеми авторства та співавторства.

1.

3. Структура залікового кредиту

Тематика залікового кредиту	Кількість годин			Контрольні заходи
	Лекції	Практ	Самост. робота	
<i>Змістовий модуль 1. Філософське осмислення науки та цивілізаційних процесів</i>				
Тема 1: Багатовимірність поняття науки	1	2	3	Опитування, оцінка завдань самостійної роботи
Тема 2: Філософія як рефлексія науки	1		3	
Тема 3: Структура та динаміка наукового знання. Моделі росту	1		4	
Тема 4: Наукове пізнання як предмет філософського осмислення	1		3	
Тема 5: Філософія мови і теорія пізнання	1	2	4	
Тема 6: Наука, техніка, технологія	1	2	3	
Тема 7: Філософські проблеми сучасної технонауки та конвергентних технологій	2	2	3	
Тема 8: Наукові революції, наукові традиції та їх особливості в техногенній цивілізації	1	2	4	
<i>Змістовий модуль 2. Проблеми конвергенції наукового знання</i>				
Тема 9: Особливості сучасних синергетичних систем та нові стратегії наукового пошуку	1	2	4	Опитування, оцінка завдань самостійної роботи
Тема 10: Науково-інтегративні процеси сучасності	1	2	4	
Тема 11: Глобальні проблеми людства та сучасна наука	1		4	
Тема 12: Формування філософії економіки як закономірний результат історії людства	1		4	
Тема 13: Екологічні проблеми сучасності в контексті соціокультурного розвитку	1		3	
Тема 14: Особливості інформаційної культури науковця та спеціаліста	2	2	4	
Тема 15: Етика науки та їх соціальна роль	2	2	4	
Разом	18	18	54	Екзамен

4. Тематика практичних занять

Мета практичних занять:

- сформувати здатність до практичного застосування філософсько-наукових концепцій і методологічних підходів у процесі аналізу політичних явищ та дослідницьких проблем;
- розвинути аналітичні та рефлексивні вміння, необхідні для критичного осмислення методологічних засад політичної науки й обґрунтування власної дослідницької позиції;
- сприяти набуттю досвіду аргументованого обговорення наукових проблем, формулювання гіпотез і вибору адекватних методів дослідження;
- забезпечити розвиток навичок інтерпретації наукових текстів і концепцій у контексті сучасних політичних досліджень;
- сприяти формуванню здатності до творчого та самостійного розв'язання складних теоретичних і прикладних завдань у сфері політології.

Тема 1. Багатовимірність поняття науки

План

1. Наука як особлива форма пізнавальної діяльності: сутність, ознаки та специфіка.
2. Основні підходи до розуміння науки: класичний, некласичний і постнекласичний виміри.
3. Структура науки: емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання.
4. Наука як соціальний інститут і чинник суспільного розвитку.
5. Роль науки у формуванні сучасного політичного знання та методології політологічних досліджень.

Тема 5. Філософія мови і теорія пізнання

План

1. Роль мови у конституції наукового знання та формуванні наукових концепцій.
2. Мовні аспекти пізнавальної діяльності: термінологія, концепти та символічні системи.
3. Філософські підходи до аналізу наукової мови: логічний позитивізм, структуралізм, постструктуралізм.
4. Взаємозв'язок мови, мислення та пізнання у філософії науки.
5. Значення філософії мови для методології політичних та соціально-гуманітарних досліджень.

Тема 6. Наука, техніка, технологія

План

1. Взаємозв'язок науки, техніки та технології: поняття, структура та функції.
2. Науково-технічна революція та її вплив на розвиток суспільства.
3. Технологічні моделі розвитку науки і наукових досліджень.
4. Проблеми трансформації наукового знання у практичні технології.
5. Роль науки та технології у сучасних соціально-гуманітарних і політологічних дослідженнях.

Тема 7. Філософські проблеми сучасної технонауки та конвергентних технологій

План

1. Поняття технонауки та її відмінність від класичної науки.
2. Конвергентні технології (NBIC) і їхній вплив на науково-технічний прогрес та суспільство.
3. Етичні та соціальні проблеми розвитку технонауки: ризики, відповідальність і контроль.
4. Філософські концепції взаємодії науки, технології та суспільства.
5. Методологічні виклики інтеграції конвергентних технологій у соціально-гуманітарні та політологічні дослідження.

Тема 8. Наукові революції, наукові традиції та їх особливості в техногенній цивілізації

План

1. Поняття наукової революції та її роль у розвитку наукового знання.
2. Класичні та сучасні підходи до вивчення наукових традицій.
3. Особливості наукових революцій у контексті техногенної цивілізації.
4. Вплив історико-культурного середовища на формування та трансформацію наукових традицій.
5. Значення наукових революцій і традицій для розвитку соціально-гуманітарних та політологічних досліджень.

Тема 9. Особливості сучасних синергетичних систем та нові стратегії наукового пошуку

План

1. Поняття синергетичних систем і їх застосування у науці та техніці.
2. Основні характеристики складних систем: нелінійність, самоорганізація та адаптивність.
3. Нові стратегії наукового пошуку в умовах міждисциплінарності та глобалізації знань.
4. Взаємозв'язок синергетичних підходів з методологією соціально-гуманітарних та політологічних досліджень.
5. Перспективи використання синергетичних моделей для розвитку інноваційної та дослідницької діяльності.

Тема 10. Науково-інтегративні процеси сучасності

План

1. Поняття науково-інтегративних процесів та їх значення для розвитку сучасної науки.
2. Міждисциплінарність і транскультуралізація знань у сучасних наукових дослідженнях.
3. Інтеграція теоретичних і прикладних підходів у соціально-гуманітарних та політологічних науках.
4. Виклики та можливості глобальної наукової співпраці та обміну знаннями.
5. Перспективи формування комплексних дослідницьких стратегій у контексті науково-інтегративних процесів.

Тема 14. Особливості інформаційної культури науковця та спеціаліста

План

1. Поняття інформаційної культури та її значення для науково-професійної діяльності.
2. Структура інформаційної культури: знання, уміння, навички і ціннісні орієнтири.
3. Формування критичного мислення та інформаційної рефлексії у науковців і фахівців.
4. Використання сучасних інформаційних технологій у наукових дослідженнях та професійній практиці.
5. Роль інформаційної культури у забезпеченні достовірності, етичності та ефективності наукової діяльності.

Тема 15. Етика науки та їх соціальна роль

План

1. Поняття етики науки та її основні принципи.
2. Моральна відповідальність науковця у процесі досліджень.
3. Проблеми академічної доброчесності та боротьба з науковими порушеннями.
4. Соціальна роль науки: вплив на суспільство, політику та культуру.
5. Етичні виклики сучасної науки в умовах технологічного прогресу та глобалізації.

5. Самостійна робота

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними

вказівками викладача. Самостійна робота здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі самостійної роботи, виносить на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовується при проведенні навчальних занять. Викладач проводить діагностику якості самостійної роботи здобувача на практичних заняттях та індивідуальних заняттях (консультаціях).

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Філософія науки» здобувачі вищої освіти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують під час самостійної роботи.

Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Багатовимірність поняття науки

Проаналізувати основні дефініції науки з позицій різних методологічних підходів і за результатами аналізу підготувати таблицю дефініцій науки, фіксуючи методологічні обмеження та специфіку кожного підходу.

Тема 2. Філософія як рефлексія науки

Проаналізувати тексти класичних і сучасних філософів науки щодо рефлексивної природи наукового пізнання; скласти порівняльну таблицю основних підходів до осмислення науки як об'єкта філософської рефлексії, визначивши сильні сторони та методологічні обмеження кожного підходу.

Тема 3. Структура та динаміка наукового знання. Моделі росту

Проаналізувати різні моделі росту наукового знання (кумулятивну, антикумулятивну, концепцію наукових революцій Куна, науково-дослідні програми Лакатоса, критичний раціоналізм Поппера); підготувати таблицю порівняння цих моделей, виділивши їх методологічні принципи, сильні сторони та обмеження у поясненні розвитку науки.

Тема 4. Наукове пізнання як предмет філософського осмислення

Проаналізувати ключові підходи до наукового пізнання в філософії (онтологічний, гносеологічний, аксіологічний); підготувати таблицю, у якій зафіксувати визначення наукового пізнання, основні принципи кожного підходу та методологічні обмеження їх застосування у дослідженнях соціально-гуманітарних і політологічних наук.

Тема 5. Філософія мови і теорія пізнання

Проаналізувати основні підходи до ролі мови у науковому пізнанні, виділити ключові концепти та терміни, а за результатами підготувати таблицю основних методологічних обмежень і можливостей застосування цих підходів у дослідженнях соціально-гуманітарних і політологічних наук.

Тема 6. Наука, техніка, технологія

Проаналізувати взаємозв'язок науки, техніки та технології з позицій різних методологічних підходів; підготувати таблицю, у якій зафіксувати

особливості кожного підходу, сильні сторони та методологічні обмеження при застосуванні їх для пояснення розвитку науково-технічних процесів.

Тема 7. Філософські проблеми сучасної технонауки та конвергентних технологій

Проаналізувати сучасні концепції технонауки та конвергентних технологій з позицій філософсько-наукових підходів; підготувати таблицю, у якій зафіксувати ключові методологічні обмеження та потенційні ризики застосування цих концепцій у науково-дослідницькій та соціально-практичній діяльності.

Тема 8. Наукові революції, наукові традиції та їх особливості в техногенній цивілізації

Проаналізувати різні концепції наукових революцій і наукових традицій з позицій методологічних підходів; підготувати таблицю, у якій зафіксувати ключові особливості, сильні сторони та методологічні обмеження кожної концепції в контексті розвитку науки в техногенній цивілізації.

Тема 9. Особливості сучасних синергетичних систем та нові стратегії наукового пошуку

Проаналізувати основні підходи до синергетичних систем та нових стратегій наукового пошуку з позицій методології науки; підготувати таблицю, у якій зафіксувати ключові принципи, методологічні обмеження та потенційні переваги застосування цих підходів у дослідженнях соціально-гуманітарної та політологічної сфер.

Тема 10. Науково-інтегративні процеси сучасності

Проаналізувати основні концепції науково-інтегративних процесів у сучасності з позицій різних методологічних підходів; підготувати таблицю, у якій зафіксувати ключові принципи інтеграції знань, методологічні обмеження та можливості застосування цих концепцій у соціально-гуманітарних і політологічних дослідженнях.

Тема 11. Глобальні проблеми людства та сучасна наука

Проаналізувати різні підходи сучасної науки до вивчення глобальних проблем людства; підготувати таблицю, у якій зафіксувати основні методологічні обмеження, сильні сторони та можливості застосування кожного підходу для дослідження складних соціально-гуманітарних і політологічних процесів.

Тема 12. Формування філософії економіки як закономірний результат історії людства

Проаналізувати основні підходи до формування філософії економіки в історичному розвитку людства; підготувати таблицю, у якій зафіксувати ключові концепції, методологічні обмеження та можливості застосування цих підходів для досліджень у соціально-гуманітарній та політологічній сферах.

Тема 13. Екологічні проблеми сучасності в контексті соціокультурного розвитку

Проаналізувати різні методологічні підходи до вивчення екологічних проблем сучасності в контексті соціокультурного розвитку; підготувати

таблицю, у якій зафіксувати ключові принципи, методологічні обмеження та потенційні можливості застосування цих підходів у соціально-гуманітарних і політологічних дослідженнях.

Тема 14. Особливості інформаційної культури науковця та спеціаліста

Проаналізувати основні підходи до формування інформаційної культури науковця та спеціаліста; підготувати таблицю, у якій зафіксувати ключові компоненти інформаційної культури, методологічні обмеження та можливості застосування цих підходів у науково-дослідницькій та професійній діяльності.

Тема 15. Етика науки та їх соціальна роль

Проаналізувати основні підходи до етики науки та її соціальної ролі; підготувати таблицю, у якій зафіксувати ключові принципи, методологічні обмеження та можливості застосування цих підходів у науково-дослідницькій та соціально-гуманітарній діяльності.

6. Методи навчання

В освітньому процесі застосовуються: лекції; практичні заняття; індивідуальні заняття (консультації); аналіз класичних і сучасних філософських текстів; виконання аналітичних і творчих завдань під керівництвом викладача та самостійно; підготовка та захист концептуально-методологічних проєктів; написання науково-аналітичних есе.

Загалом використовуються такі методи:

1. Аналітико-рефлексивний аналіз концепцій філософії науки (класичних і сучасних підходів до розуміння природи наукового знання, його структури та розвитку).
2. Порівняльно-методологічний аналіз моделей наукової раціональності з визначенням їх пояснювальних можливостей і методологічних обмежень.
3. Концептуальне моделювання структури наукового знання (розроблення схем взаємодії теорії, методу, факту, гіпотези, парадигми).
4. Робота з філософськими та науковими першоджерелами (інтерпретація текстів класиків і сучасних представників філософії науки).
5. Метод проблемного аналізу наукових ситуацій (розгляд наукових революцій, змін парадигм, методологічних криз у розвитку науки).
6. Інтерпретаційний аналіз наукових теорій і дослідницьких програм з позицій їх епістемологічних та онтологічних засад.
7. Метод постановки та обговорення філософсько-методологічних проблем науки (демаркація науки і ненауки, критерії істинності, проблема об'єктивності знання).
8. Індивідуальна аналітична робота з формування методологічної позиції власного дослідження (обґрунтування наукової парадигми, підходів, принципів).
9. Метод рефлексії та самоаналізу наукової діяльності в контексті етичних, соціокультурних і світоглядних засад науки.

10. Колективна наукова дискусія та філософські дебати щодо розвитку наукового знання, трансформації раціональності, ролі науки в сучасному суспільстві та меж її застосування.

7. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю (екзамену).

В процесі вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання навчальної роботи здобувача освіти за 100-бальною шкалою:

- практичні заняття;
- самостійна робота;
- підсумковий контроль (екзамен).

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової:

Вид контролю	Шкала оцінювання	Ваговий коефіцієнт	Частка у підсумковій оцінці
Практичні заняття	0–100 балів	0,30	30 %
Самостійна робота	0–100 балів	0,30	30 %
Підсумковий контроль (екзамен)	0–100 балів	0,40	40 %
Разом		1,00	100 %

Критерії оцінювання практичних занять*

Бали / Критерій	01–34	35–59	60–64	65–74	75–84	85–100
1. Повнота відповіді (усна/письмова)	Відсутня відповідь або повністю не за темою (не розкриває питання практичного заняття з професійної креативності)	Дуже коротка, уривчаста, не розкриває питання (лише загальні фрази без змісту теми/кейсу)	Лише часткове розкриття теми, значні пропуски (частина аспектів професійної креативності не охоплена)	Тема загалом розкрита, однак бракує важливих аспектів (не враховано окремі чинники/механізми/бар'єри)	Відповідь майже повна, охоплено основні аспекти (охоплено ключові компоненти аналізу професійної креативності)	Повна, вичерпна відповідь із висвітленням усіх аспектів (включно з чинниками, механізмами, бар'єрами, прикладами з науково-професійної діяльності)
2. Точність і правильність викладу (усного/письмового)	Повністю неправильна відповідь (помилкове тлумачення креативності/моделей/чинників)	Переважають грубі помилки (змішування понять, неправильні висновки щодо професійної креативності)	Значні неточності та спотворення понять (частково некоректне тлумачення теорій/моделей креативності)	Загалом правильно, але є деякі неточності (окремі неточні твердження щодо механізмів/чинників професійної креативності)	Майже без помилок, є поодинокі неточності (дрібні неточності в інтерпретації теорій/моделей)	Абсолютна правильність, наукова точність (коректна інтерпретація теорій, моделей і категорій професійної креативності)
3. Логічність і послідовність викладу (усного/письмового)	Виклад хаотичний, без зв'язку (немає структури аналізу ситуації/кейсу)	Логіка майже відсутня, уривчастість (твердження не пов'язані з темою практичного заняття)	Послідовність мало виражена, важко простежити логіку (аналіз професійної креативності)	Є логіка, але виклад непослідовний (структура є, але порушена причинно-наслідкова	Логічний виклад, незначні порушення послідовності (аналіз ситуації загалом	Чітка структура, логічна й послідовна відповідь (чітка логіка: поняття →

	у)	заняття)	фрагментарний)	лінія)	структуровані й)	чинники/механізми → висновки → обґрунтування)
4. Глибина розуміння	Не виявляє розуміння (не розуміє суті професійної креативності як психологічної характеристики)	Поверхнєве розуміння (відтворює загальні визначення без пояснення)	Обмежене пояснення, без глибини (не показує причинно-наслідкові зв'язки в творчому процесі)	Часткове пояснення причинно-наслідкових зв'язків (пояснює окремі зв'язки чинників і результатів креативності)	Достатнє розуміння, пояснення із прикладами (пояснює механізми/чинники з прикладами професійних ситуацій)	Глибоке розуміння, узагальнення, системне пояснення (системно пояснює модель/механізми професійної креативності, робить узагальнення)
5. Аргументованість відповіді (усної/письмової)	Відсутні аргументи (твердження без обґрунтування щодо професійної креативності)	Аргументів мало, вони непереконливі (без посилань на теорії/моделі/логіку аналізу)	Аргументів достатньо, але без підтвердження (є позиція, але без прикладів або пояснень)	Аргументи є, але не завжди переконливі (частково спирається на теоретичні положення, але непослідовно)	Аргументована відповідь із прикладами (обґрунтовує висновки прикладами з науково-професійних ситуацій)	Сильна аргументація з прикладами, доказами, посиланнями (спирається на теорії/моделі креативності та коректні приклади аналізу ситуацій)
6. Застосування теорії на практиці (усне/письмове обґрунтування)	Відсутнє (не застосовує теорії/моделі до кейсу)	Немає прикладів, лише абстрактні твердження (без розбору ситуації професійної креативності)	Наведено приклади, але недоречні (приклади не відповідають темі практичного заняття)	Доречні приклади, але неповні (є приклад, але без розкриття механізмів/чинників)	Практичні приклади доречні та різноманітні (кілька прикладів застосування теорії до професійних ситуацій)	Теорія застосована вдало, наведено яскраві й різноманітні приклади (повний аналіз кейсу через модель/теорію професійної креативності)
7. Термінологічна грамотність (усна/письмова)	Термінологія відсутня або неправильна (некоректні поняття креативності/моделей/чинників)	Використання термінів із значними помилками (плутає категорії, підміняє поняття)	Використання частково правильних термінів (окремі терміни коректні, але є змішування понять)	Використання більшості термінів правильно, але з помилками (дрібні помилки в категоріях/визначеннях)	Коректне використання термінів, незначні неточності (в основному точний понятійно-категорійний апарат психології професійної креативності)	Абсолютне володіння професійною термінологією (вільно й точно використовує понятійно-категорійний апарат психології професійної креативності)

8. Комунікативні навички (усні/письмові)	Відповідь відсутня (немає комунікації/представлення результату роботи)	Мовлення/ стиль незрозумілі (важко сприймати відповідь/текст)	Мовлення/стиль малозрозумілі, є труднощі у сприйнятті (структура слабка, думки нечіткі)	Загалом зрозуміло, але не завжди чітко (потребує уточнень під час обговорення)	Коректне використання термінів, незначні неточності (здатний представити аналіз кейсу, але з дрібними мовними/логічними недоліками)	Абсолютне володіння професійною термінологією (чітко, переконливо презентує аналітичні висновки щодо професійної креативності)
9. Самостійність мислення (усна/письмова)	Відсутні власні думки (лише формальні фрази без позиції)	Лише відтворення матеріалу (переказ теорії без аналізу кейсу/ситуації)	Мінімальні спроби власного аналізу (поодинокі судження без розгортання)	Є окремі власні судження (часткова інтерпретація ситуації професійної креативності)	Помітна самостійність, власні узагальнення (робить самостійні висновки за результатами аналізу)	Високий рівень самостійності, оригінальні ідеї (пропонує нестандартні інтерпретації/рішення щодо розвитку професійної креативності)
10. Вміння усно відповідати на додаткові запитання / вміння давати письмові пояснення	Не відповідає (не може пояснити рішення/висновки щодо кейсу)	Відповідає зі значними труднощами (відповіді непослідовні, з помилками)	Відповідь неповна, з помилками (потребує суттєвих уточнень)	Загалом правильні відповіді, але потребують уточнень; пояснення не завжди логічно вибудовані	Упевнено відповідає на запитання, аргументує власну позицію; пояснення зрозумілі, але не завжди розгорнуті	Чітко, логічно й аргументовано відповідає на додаткові запитання; надає розгорнуті пояснення з опорою на теорію, моделі та аналіз професійних ситуацій

** Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за кожне практичне заняття (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0». Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.*

Критерії оцінювання самостійної роботи*

Бали / Критерій	01–34	35–59	60–64	65–74	75–84	85–100
1. Повнота виконання завдання	Завдання не виконано або не відповідає темі	Виконано формально, без розкриття змісту	Часткове виконання з істотними пропусками	Завдання виконано, але не всі аспекти розкриті	Майже повне виконання із незначними пропусками	Повне, вичерпне виконання всіх вимог завдання
2. Наукова коректність і точність	Грубі помилки, некоректні твердження	Переважають помилки й неточності	Є суттєві неточності у використанні понять	Загалом коректно, але з окремими неточностями	Майже повна наукова коректність	Повна наукова коректність і точність викладу

3. Логічність і структурованість роботи	Відсутня логіка й структура	Структура слабка, логіка порушена	Фрагментарна логіка викладу	Загалом логічно, але з порушеннями	Чітка структура з незначними недоліками	Чітка, логічна й послідовна структура
4. Глибина аналізу	Аналіз відсутній	Поверхневий опис без аналізу	Обмежений аналіз без узагальнень	Частковий аналіз з окремими висновками	Достатньо глибокий аналіз з прикладами	Глибокий, системний аналіз з узагальненнями
5. Аргументованість і обґрунтованість	Аргументація відсутня	Аргументи непереконливі	Є аргументи без належного обґрунтування	Аргументація частково обґрунтована	Аргументовано з прикладами	Сильна аргументація з науковими опорами
6. Термінологічна грамотність	Термінологія некоректна або відсутня	Багато помилок у термінах	Частково коректне використання термінів	Переважно коректна термінологія	Коректна термінологія з незначними неточностями	Вільно й точно володіння термінологією
7. Самостійність виконання	Відсутні власні судження	Робота репродуктивна	Мінімальні прояви самостійності	Часткова самостійність	Помітна самостійність і власні висновки	Високий рівень самостійності та оригінальності

** Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за самостійну роботу для кожного заняття. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.*

Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамену) з дисципліни «Філософія науки»

Оцінку «відмінно» (90–100 балів, А) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який всебічно й глибоко володіє програмовим матеріалом дисципліни, демонструє системне розуміння філософії науки як міждисциплінарної галузі знань, що досліджує природу наукового пізнання, структуру, методи, динаміку та соціокультурні виміри науки. Вільно оперує категоріально-понятійним апаратом (наукова раціональність, парадигма, наукова картина світу, верифікація, фальсифікація, наукова революція, дослідницька програма тощо), здатний до глибокого методологічного аналізу класичних і сучасних концепцій розвитку науки, аргументовано порівнює підходи різних філософських шкіл. Демонструє високий рівень аналітичного, критичного та рефлексивного мислення, застосовує теоретичні положення до аналізу конкретних наукових проблем, формулює оригінальні науково обґрунтовані висновки, логічно й переконливо їх презентує, виявляє обізнаність з основною та додатковою літературою.

Оцінку «добре» (85–89 балів, В) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який повністю опанував програмовий матеріал, має системні знання з історії та теорії філософії науки, розуміє основні етапи розвитку наукового знання та провідні методологічні концепції, виявляє здатність до самостійного аналізу проблем наукової раціональності, істини, пояснення, обґрунтування та розвитку науки. Уміє застосовувати теоретичні положення до аналізу наукових практик і дослідницьких стратегій, формулює власні аргументовані судження, однак окремі відповіді не відзначаються достатньою глибиною методологічного обґрунтування або концептуальною завершеністю.

Оцінку «добре» (75–84 бали, С) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який загалом опанував навчальну програму, але має окремі незначні прогалини у знаннях, володіє

базовими теоретичними положеннями філософії науки, орієнтується в основних концепціях розвитку наукового знання, уміє порівнювати, систематизувати й узагальнювати інформацію. Застосовує знання для аналізу окремих проблем методології науки, однак відповіді не завжди відзначаються достатньою глибиною, методологічною чіткістю та аргументованістю.

Оцінку «задовільно» (65–74 бали, D) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який володіє основним програмовим матеріалом у мінімально необхідному обсязі, достатньому для подальшої наукової діяльності, ознайомлений з основними поняттями й концепціями філософії науки, але допускає неточності й окремі помилки у тлумаченні категорій та підходів. Демонструє обмежену здатність до самостійного методологічного аналізу, однак за умови зауважень здатний частково скоригувати власні відповіді.

Оцінку «задовільно» (60–64 бали, E) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який володіє програмовим матеріалом на базовому рівні, достатньому для продовження навчання, проте відповіді мають переважно репродуктивний характер, характеризуються недостатньою глибиною аналізу, слабкою аргументацією та обмеженим використанням методологічного інструментарію філософії науки.

Оцінку «незадовільно» (35–59 балів, FX) отримує здобувач ступеня доктора філософії, який виявив суттєві прогалини у знаннях теоретичних і методологічних засад філософії науки, допустив принципові помилки у розумінні категоріального апарату, не продемонстрував сформованості аналітичних і рефлексивних умінь, передбачених програмою дисципліни.

Оцінку «незадовільно» (01–34 бали, F) отримує здобувач ступеня доктора філософії, який володіє навчальним матеріалом лише на рівні фрагментарного відтворення окремих положень, не здатний до самостійного аналізу проблем наукового пізнання, не вміє застосовувати теоретичні знання до методологічного осмислення наукової діяльності, не формулює обґрунтованих суджень і висновків, що унеможлиблює подальше навчання за відповідним освітньо-науковим рівнем.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Екзаменаційні питання

1. Наука як форма пізнання та система знань.
2. Соціальна функція науки у розвитку суспільства.
3. Критерії науковості та методологічні підходи до їх визначення.
4. Філософія науки як рефлексія наукового пізнання.
5. Межі наукового знання та методологічна критика.
6. Наукова автономія та відповідальність дослідника.
7. Емпіричний та теоретичний рівні наукового знання.
8. Кумулятивна модель розвитку науки.
9. Антиккумулятивна модель розвитку наукового знання.
10. Наукові революції та концепція Томаса Куна.
11. Науково-дослідні програми Імре Лакатоса.
12. Онтологічний підхід у науковому пізнанні.
13. Гносеологічний підхід до науки.
14. Аксиологія у науковому пізнанні.
15. Об'єктивність та достовірність наукового знання.
16. Методи забезпечення точності наукового дослідження.
17. Філософія мови і її роль у науковому пізнанні.
18. Науковий концепт та його методологічне значення.
19. Логічний позитивізм як підхід до науки.
20. Структуралізм і постструктуралізм у філософії науки.
21. Взаємозв'язок мови, мислення та пізнання.

22. Наука, техніка та технологія: взаємозв'язок та відмінності.
23. Науково-технічна революція та її соціальні наслідки.
24. Трансформація наукового знання у практичні технології.
25. Моделі розвитку науки та техніки.
26. Технонаука та її відмінність від класичної науки.
27. Конвергентні технології NBIC і їхні соціальні виклики.
28. Етичні проблеми сучасної технонауки.
29. Методологічні виклики дослідження конвергентних технологій.
30. Наукові революції та історико-культурний контекст.
31. Наукові традиції та їхнє значення у розвитку науки.
32. Особливості наукових революцій у техногенній цивілізації.
33. Синергетичні системи та їх застосування в науці.
34. Основні характеристики складних систем: нелінійність, самоорганізація, адаптивність.
35. Нові стратегії наукового пошуку в умовах глобалізації знань.
36. Взаємодія синергетичних підходів та соціально-гуманітарних наук.
37. Перспективи використання синергетичних моделей у науково-дослідницькій діяльності.
38. Науково-інтегративні процеси та їх значення для сучасної науки.
39. Міждисциплінарність у сучасних наукових дослідженнях.
40. Інтеграція теоретичних та прикладних підходів у соціально-гуманітарних дослідженнях.
41. Глобальні проблеми людства як предмет наукового аналізу.
42. Роль сучасної науки у вирішенні глобальних проблем.
43. Взаємозв'язок наукового прогресу та соціально-екологічних викликів.
44. Методологічні підходи до вивчення глобальних проблем.
45. Філософія економіки та її історичне формування.
46. Соціокультурні та історичні чинники розвитку економічної думки.
47. Взаємозв'язок економічних і філософських концепцій у формуванні світогляду.

48. Екологічні проблеми сучасності в контексті соціокультурного розвитку.

49. Інформаційна культура науковця та її складові.

50. Етика науки та соціальна роль наукової діяльності.

9. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань здобувачами вищої освіти і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач вищої освіти може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами вищої освіти, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти завдань.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу адміністрації.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1–15
2.	Проекційний екран	1–15
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1–15
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1–15
5.	Персональні комп'ютери	1–15
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–15
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–15
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1–15
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1–15
10.	Google Forms, Google Sheets	1–15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андрущенко В. П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. та ін. Філософія. природа, проблематика, класичні розділи: Навч. посібник 3- є вид. К.: Каравела, 2023. 368 с.
2. Бичко І.В. Філософія. Підручник затверджений МОН України. К.: Сварог, 2022. 648 с.
3. Бойко О. П. Історія філософської думки: навчальний посібник. 2-ге видання доповнене. Суми : СумДУ, 2025. 119 с.
4. Гончарук-Чолач Т., Гурик М., Джугла Н. Філософія: навчально посібник. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2024. 359 с.
5. Гончарук-Чолач Т., Джугла Н. Філософія науки як орієнтир у лабіринті соціально-політичних смислів. Вісник Львівського університету. Серія Філософсько-політологічні студії. Вип.61. С. 49-57
6. Гончарук-Чолач Т., Лазарович М., Рудакевич О. Джугла Н. Цифрова революція в політиці та її вплив на постінформаційне суспільство. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. Вип. 52. С. 22-224.
7. Гончарук-Чолач Т., Гурик М., Докаш О., Лазарович М. Цифрові fronti: цифрові технології та їх роль у сучасній національній консолідації. Актуальні проблеми філософії та соціології . 2025. Вип. 53. С. 199-205
8. Грабянка Г. Історія української естетичної думки. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 388 с.
9. Гусєв В. Метафізика: проблеми, принципи, поняття. Лекційний курс. К.: Каравела, 2023. 332 с.
10. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія: підручник. Харків: Право, 2018. 432 с.
11. Еко Умберто. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Історія. Філософія. Наука і техніка. Фоліо, 2024. 528 с.
12. Етика бізнесу: нові виклики та теми. Навчальний посібник / Кадикало А.В. та ін. Львів: Новий світ-2000, 2025. 235 с.
13. Індійська філософія. Посібник для студентів ВНЗ. Харків: Фоліо, 2019. 144 с.

14. Історія філософії в її зв'язку з освітою. Навч. посібник. Рекомендовано МОНУ. / Г.І. Волинка, В.І. Гусєв, Н.Г. Мозгова, І.В. Огородник, Ю.О. Федів. К.: Каравела, 2023. 480 с
15. Карівець І., Поцелуйко А. Курс загальної філософії: від ідей до проблем: навчальний посібник / заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів: Новий Світ – 2000, 2025, 309 с.
16. Лакс Майкл. Метафізика. К.: Дух і Літера, 2021. 608 с.
17. Левер Баррі. Наука за 30 секунд. Філософія. К.: BookChef, 2020. 160 с.
18. Лютий Т., Глумчер О. Пригоди філософських ідей Західного світу (від давнини до сучасності). К.: Темпора, 2019. 384 с.
19. Макаров З.Ю. Філософія. Ч.І. Історія розвитку філософської думки: навчальний посібник. Вінниця: Видавець ФОП Кушнір Ю.В., 2020. 232 с.
20. Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Філософія науки» / Укл. Гончарук-Чолач Т. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 34 с.
21. Методичні рекомендації до роботи з філософськими текстами з навчальної дисципліни «Філософія науки» / Укл. Гончарук-Чолач Т. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 30 с.
22. Мозговий Л.І. Філософія. Кредитно-модульний курс. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: Центр учбової літератури, 2022. 500 с.
23. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Філософія» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії). 2-ге вид., перероб і допов. Харків. Право, 2019. 42 с.
24. Основи філософії: навчальний посібник /С.Симоненко, О.Сулим, М.Шмиголь та інші. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 412 с.
25. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Підручник. / Лозовий В., Требін М., Горлач М., та ін. К.: Центр навчальної літератури, 2023. 1028 с.
26. Практикум з філософії : навчальний посібник / Укладачі: І. В. Карівець, А. М. Кадикало, В. Л. Петрушенко, О. В. Паньків, С. М. Повторєва, М. В. Сінельнікова, О. І. Стебельська, О. В. Онищук, О. Ю. Чурсінова, Л. М. Федорів; за заг. ред. Ігора Карівця. Львів: «Новий Світ-2000», 2023. 185 с.
27. Плани практичних занять з навчальної дисципліни «Філософія науки» / Гончарук-Чолач. Тернопіль:ЗУНУ, 2024. 24 с.
28. Сучасна теоретична і практична філософія: підручник / заг. ред.Л. Щ. Шашкової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2025. 479 с.
29. Філософія. Навчально-методичний посібник. Вид. друге: оновлене і доповнене. Рівне: РДГУ, 2025. 140 с.
30. Філософія : навч.-метод. посіб. / Владленова І.В.; Годзь Н.Б.; Городиська О.М. та ін.; за ред. Городиської О.М.; Дольської О.О. Х.: Вид-во Іванченка І. С., 2024. 200 с.

31. Філософія: Навчально-методичний комплекс дисципліни (програма, плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи та система оцінки знань студентів гуманітарних факультетів) / За ред. Л.В.Губерського. Київ: Вадекс, 2024. 84.с.
32. Філософія. Хрестоматія. Навч. посібник. Рекомендовано МОН України. / Волинка Г.І. та ін. К.: Каравела, 2023. 464 с.
33. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. К.: КНТ, 2023. 396 с.
34. Goncharuk-Cholach, Pukas, A., Simak, A., T., Konoplitska, O., Zabchuk, V. Intelligent Analyzing Module in the Academic Staff Performance Appraisal System. CEUR Workshop Proceeding. 2023. 3624. pp. 423–429

Goncharuk-Cholach T., Huryk M., Rudakevych O, Lazarovych M. Chuhyr R. Digital resistance in authoritarian realities and technologies of political changes . Evropsky politicky a pravni diskurz. 2025. Том 12. № 4.